

**R. P. Fr. Ioannis Poncii, Corcagia-Hiberni, Ordinis Ff.
Minorvm, Sacræ Theologiæ Lectoris Ivbilati, Olim in
Collegio Romano S. Isidori Primarij Professoris;
Philosophiæ Ad Mentem Scoti Cvrsvs Integer**

Poncius, Joannes

Lugduni, 1659

3. Vtrum mundus fuerit de facto productus ab æterno.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95688](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95688)

Ad confirmationem respondeo negando sequelam; sufficit enim quod applicet media valde conducentia, & sufficientia; & sane non magis arguit imperfectionem eligere media minus perfecta, quam eligere finem minus perfectum, unde meo iudicio satis inconsequenter loquuntur Authores, qui tenent primam partem conclusionis, & negant secundam.

QVÆSTIO III.

Virum Mundus fuerit de facto productus ab æterno.

Mundum esse factum ab aliquo, & non esse ens simpliciter necessarium, ac independens sicut Deus est, hic omnino supponendum est ex principiis Theologicis, ac metaphysicis, quidquid somniauerint aliqui olim Philosophi. Quaritur autem hoc supposito, an fuerit factus ab æterno absque principio durationis, vel in tempore aliquo determinato, ante quod posset Deus aliquid producere, si vellet.

CONCLUSIO

Mundus
fuit fa-
ctus ab
æterno.

28. *Mundus, nec quoad se totum, nec quoad ullam partem sui fuit factus, creatus, aut productus ab æterno.* Hæc est de fide contra Philosophum, & multos antiquos, quamvis multi ab eo errore vendicent Philosophum, rectene, an non, parum omnino refert; nec in mente ipsius explicanda, aut vniuersa doctrina defendenda, quasi nullum impigerit in errorem, laboriosius hærendum videtur.

Probatur Genesis 1. in principio creauit Deus Cælum & Terram. Proverb. 8. Domini possessio me ab initio viarum suarum, antequam quidquam faceret à principio. Io. 17. Clarifica me Pater, ea claritate, quam habui priusquam mundus fieret. Ephes. Elegit nos ante mundi constitutionem. Quæ loca non solum expresse videntur importare conclusionem, sed etiam à Conciliis, Patribus, & Theologis in eo sensu intelliguntur, ut non possit iam esse locus vllis dubitationi, aut altercationi.

Quamuis autem hoc fidei dogma euidenter demonstrari non possit, supposito præsertim, quod non repugnet productio mundi ab æterno; non desunt tamen aliqua probabiles rationes, quibus id suaderi possit negantibus Scripturæ autoritatem.

Quatuor
rationes
Compli-
censum

Complures quatuor adducunt congruentias ad probandam temporariam mundi productionem. Prima est, ut creatura non esset æqualis Deo duratione. Secunda, ut ostenderetur, Deum non indigere creaturis. Tertia, ut nemo dubitaret de creaturarum productione, nec eis putaret necessario à Deo productas. Quarta, ut vna cum libertate diuina ostenderetur eius potentia.

29. *Verum hæ congruentiæ non multum vrgent.*

Non prima: si enim creatura possit esse par Deo in duratione absque inconuenientia, cur esset inconueniens, quod ita esset de facto?

Non secunda: quia eo ipso, quo constaret Deum esse ens infinite perfectum, & realiter distinctum à creaturis, eo gnoscetur facile, quod non indigeat illis.

Deinde, sicut per reuelationem, aut rationem de facto constat Deum ipsis non indigere; posset etiam id tum simili modo innotescere; nec sane posset dubitari de facto, an Deus indigeret creaturis, persuaderi pars negatiua, per hoc medium, quod Deus fuerit aliquando absque creaturis, quia hoc medium esset æque ignotum, ac id, ad quod probandum assumereur: ergo productio æterna mundi non debuit ob hanc congruentiam omitti.

Non etiam tertia, ob eandem rationem, quia quamuis esset ab æterno, posset per reuelationem, & rationem ostendi, quod produceretur libere, non minus quam de facto ostenditur.

Non denique quarta, quia sicut posset cognosci, quod quævis produceretur ab æterno, produceretur tamen libere, atque adeo sic, ut posset produci in tempore: ita non obstante tali productione, cognosci posset, quod Deus producens ipsas esset tam liber, ac potens, ac modo est.

Sed omisso aliarum congruentiarum examine, duas

principales hic subiungere placuit, quibus tamen non tam fidendum est, quam authoritati.

30. *Prima est*, quod res humanæ successu decrescant, & peiores ita, ut ipsi homines non solum, quoad diuturnitatem vitæ, sed etiam quoad robur corporis, & magnitudinem notabiliter declinent: ergo si fuisset infinitum tempus transactum, per quod semper vixissent homines; sequeretur, quod aliquando viuerent homines incredibilis magnitudinis, & fortitudinis, & quod iam habemus statum infinite imperfectiorem, quam antiqui olim homines habuerint: ergo non existit mundus per infinitum tempus, & consequenter non existit ab æterno.

Confirmatur: quia ante octo mille annos homines vivebant naturaliter per 600. 700. annos, & consequenter generabant multos filios: ergo cum in temporibus præcedentibus debebant naturaliter diutius vivere, si fuissent, & consequenter plures alios generare, sequeretur totum mundum fuisse repletum hominibus, imo non fuisse satis loci in eo pro illis, quod est ridiculum.

Secunda est, quia ex historiis non habemus memoriam vllarum rerum, quæ præcesserunt 8000. annos; sed non est verisimile, ex omnibus, quæ ante illos annos contigisse oporteret, si mundus fuisset ab æterno, nullam præteritum esse memoriam: ergo mundus non erat ab æterno.

Confirmatur: quia ex historiis habemus, qui, & quando fuerint omnium artium inuectores; sed si mundus fuisset ante illa tempora ab æterno, vel esset falsum hoc, vel sequeretur, quod longissimo tempore absque vllis artibus fuerit, quod est absurdissimum.

31. *Obijciens primo* ex Philosopho: omni motus supponit mobile, cui sit actus eius, & omne mobile supponit motum, per quem sit: ergo ante quemcumque motum fuit mobile, & contra, & consequenter nullus assignari potest primus motus, aut primum mobile, quod est falsum, si mundus non fuisset ab æterno.

Respondeo primo, distinguendo antecedens pro prima parte: supponit mobile in prioritate durationis, nego; in prioritate nature, concedo: similiter distinguo primum consequens, & nego secundam consequentiam.

Respondeo secundo, negando antecedens pro secunda parte: nam capiendo motum in rigore pro actu mobilis, quo mediante acquirit mobile aliquid aliud distinctum à se, & à sua existentia, quo modo accipitur in obiectione, falsum est, quod omne mobile præsupponat motum; quæ enim creantur, ut sunt materia prima, anima rationalis, & Angeli, possunt esse mobilia, & tamen non præsupponunt talem motum.

Obijciens secundo: primus motus est ab æterno: ergo & motus.

Probatur consequentia: quia si inciperet mouere in tempore & antea non moueret, mutaretur realiter.

Respondeo negando consequentiam cum sua probatione, cuius oppositum patet quotidiana experientia.

23. *Obijciens tertio*: Cælum est sedes Dei: sed Deus est ab æterno: ergo & Cælum, alias Deus esset ab æterno sine sede.

Confirmatur primo: quia bonum est communicationum sui; sed Deus est summe bonus; ergo summe se communicat, & consequenter ab æterno creaturas produxit, quibus ab æterno se communicauit.

Confirmatur secundo: quia si non communicaret se cum posset, esset intudus; cur enim alias se non communicaret?

Confirmatur tertio: quia si produxit mundum in tempore, verum est dicere, quod ante illud tempus non fuerit productus; sed per illud ante designatur tempus, ergo antequam fuerit tempus, esset tempus, quod implicat.

Respondeo cælum non esse sedem Dei proprie loquendo, quasi in eo solo contineretur; neque enim quantum ad se perfectius est in cælo quam in terra; sed dicitur cælum esse domicilium & sedes eius, quia ibi se magis communicat Beatissimis cum stabilitate ac firmitate status: nec est absurdum quod ab æterno fuerit absque aliqua sede distincta à seipso.

Ad

Ad primam confirmationem respondeo, Deum ab aeterno summe se communicare Filio & Spiritui sancto, non vero creaturis quibus non tenetur communicare se, nisi pro suo arbitrio.

Ad secundam confirmationem respondeo, negando sequentiam; sed ratio cur non se communicaret est, quia non necessitatur ad se communicandum; sed id libere & liberaliter facit, unde poterat id omnino non facere, absque nota iniuriæ aut alterius defectus.

Ad tertiam confirmationem respondeo distinguendo minorem: tempus reale actualiter existens, nego minorem: tempus imaginarium seu possibile existere, concedo minorem: & similiter distinguo consequens.

QVÆSTIO IV.

Utrum Mundus potuerit esse ab aeterno.

33 **V**T intelligamus, an mundus potuerit esse ab aeterno, oportet considerare mundum constare ex duobus generibus rerum, nimirum ex rebus successivis, ut motu, tempore, & quæ per motum ac successive producuntur: & ex rebus permanentibus, quæ simul absque successione producuntur, ut sunt Angeli, materia prima, animæ rationales ac similia. Itaque si quoad utramque has res potest ab aeterno produci, potest dici simpliciter de ipso quod ab aeterno produci possit si vero, nec quoad utramque nec quoad alterutram sic produci possit, negari debet simpliciter eius aeterna productio: si autem denique possit, quoad aliquas & non quoad utramque ut verbi gratia quoad permanentes, non quoad successivas, debet dici de ipso, quod potuerit esse ab aeterno non simpliciter, sed quoad illas res permanentes.

Prima sententia est, quod non potuerit esse ab aeterno quoad illas res siue permanentes siue successivas. Ita Albertus Magnus, Ru. Marf. Henricus, & plures moderni, ac antiqui, quos sequitur Camerarius dist. 2.

Secunda sententia est, quod potuerit esse ab aeterno quoad res permanentes, non quoad successivas: ita Combric. Ruinus, Placa 8. Physic. cum multis recentioribus & Sumario dist. 20, met. sect. 6. quos sequuntur Ioannes a Sancto Thoma quaest. 24.

Tertia sententia est, posse esse mundum ab aeterno quoad res permanentes, & successivas infinitarum partium, qualis posset esse motus celi ab aeterno, ac similia.

Hæc quoad permanentes res est *Secunda in 2. dist. 1. qu. 3.* ubi etiam alteram partem relinquit sub dubio, nihil de ea reoluendo; eam tenent *Complutenses hic*, qui plures pro ea citant Thomistæ cum Sancto Thoma, & addunt non implicare, generationes, & corruptiones totius uniuersi fuisse ab aeterno, vnica excepta humana propagatione: videtur etiam *Arriaga 8. Physic. tenere hanc sententiam*, quandoquidem admittit posse esse res permanentes ab aeterno cum duratione successiva.

CONCLUSIO I.

34 *Mundus potuit esse ab aeterno quoad res permanentes. Hæc est iuxta secundam, & tertiam sententiam contra primam.*

Probari solet prima, quia secundum Augustinum 6. de Trinit. cap. 7. Si aliqua creatura esset ab aeterno, produceret alia creaturam ab aeterno; si enim Sol esset ab aeterno, ab aeterno illuminaretur; sed Deus existens ab aeterno est multo potentior ad producendum aliquid quam creaturæ: ergo posset ab aeterno producere creaturam.

Verum meo iudicio hæc probatio non sufficit; & ratio est, quia si creatura esset ab aeterno, eo ipso non repugnet quod alia creatura esset ab aeterno, & consequenter non repugnet quod produceret ab aeterno vna creatura alteram: imo necessario illam produceret, si esset applicata sufficienter: at in sententia aduersariorum illa hypothesi, ex qua procedit consequentia Augustini, est impossibilis, unde non sequitur absolute quod Deus posset producere aliquam creaturam ab aeterno ex eo, quod si creatura esset ab aeterno, posset aliam creaturam producere.

Confirmatur hoc clarissimo exemplo: hæc consequentia est optima: si homo esset spiritualis, & productiuus alterius

hominis, posset producere alium hominem spirituale: & tamen non sequitur: ergo Deus qui est maioris actiuitatis, potest producere hominem spiritualem: sed similis prolixus est hæc consequentia, ac illa, quæ inferitur ex dicto Augustini: ergo non sequitur.

35 *Probari solet secundo*, quia non est necesse ut causa præcedat duratione effectui, sed sufficit prioritas naturæ: ergo Deus posset creaturam producere, quamuis non præcederet ipsam tempore, modo præcederet naturæ; sed si produceret ipsam ab aeterno, præcederet ipsam naturæ: ergo potest illam sic producere; nihil enim aliud videtur impedire, quam quod deberet præcedere tempore aut duratione.

Hæc etiam probatio non placet: quia non ex eo Deus non posset producere creaturam ab aeterno, quod præcessio durationis requiratur in causa ad effectum: sed ex eo, quod æternitas non posset competere creaturæ. Unde in forma respondeo distinguendo primum consequens: quamuis non præcederet creaturam tempore ex ratione causæ, concedo: ex ratione infinitatis suæ & limitationis creaturæ, nego consequentiam: nam ex infinitate, & necessitate Dei oritur quod ipse debeat esse ab aeterno, & ex limitatione creaturæ secundum aduersarios oritur, quod non possit esse ab aeterno; & hinc necesse est quod Deus præcedat tempore creaturam. Concedo autem subterptum, & nego consequentiam cum sua probatione. Alia autem causam iam assignaui in sententia aduersariorum, quæ aliunde debet impugnari, ut valeret hæc probatio.

36 *Probatum tertio*, quia si Deus esset causa naturaliter agens, necessario produceret creaturas ab aeterno: sed non est minus potens iam, cum sit causa libere agens, quàm esset tum: ergo sicut tum necessario produceret creaturas ab aeterno, iam potest ab aeterno eas libere producere.

Non magis aridet hæc probatio, quam præcedentes; quia vel non sequeretur vlla ratio, quod Deus necessario produceret creaturas ab aeterno, ex eo quod esset causa naturaliter agens, quoniam creaturis repugnat talis productio secundum Aduersarios; vel certe, si ex vna parte id sequeretur, nempe ex potentia infinita Dei, & ex necessitate agendi, tamen ex alia parte id repugnaret, ex eo scilicet, quod repugnaret creaturæ talis productio, ut contendunt aduersarii. Unde aliis rationibus persuadendum est ipsis, id non repugnare, vel certe hæc probatio non sufficit.

37 *Melior probatio conclusionis est*, quod non possit assignari vlla repugnantiæ in productione aeterna rei permanentis; sed Deus potest facere quidquid non implicat; ergo potest producere ab aeterno rem permanentem. Maior, in qua sola est difficultas non potest melius probari, quàm soluendo obiectiones aduersariorum, in quibus proponuntur rationes implicantur.

Confirmari posset ex D. Thoma: nulla ratio naturalis docet mundum fuisse factum in tempore, quia id est dogma fidei, & quod fides docet, ratio naturalis non concludit: ergo nulla ratio naturalis docet mundum non potuisse esse ab aeterno.

Verum hæc confirmatio satis infirma est: negari enim facile potest antecedens cum minori probationis. Licet enim multa, quæ fides docet, nequeant probari euidenter ratione naturali, ut mysterium Trinitatis, Eucharistiæ, & similia, tamen multa etiam docet, quæ probari euidenter possunt, ut existentia vnius Dei, sapientissimi, optimi, &c. Et sane hoc ipsum quod fides docet, mundum factum in tempore, potest probari ratione naturali quantum ad non implicantiam. Et id est de plurimis aliis, quæ reuelata sunt. Itaque sitendum in ipsa non implicantiæ sola, tanquam vnico principio huius conclusionis.

38 *Obiicit primo*. Multi sancti Patres docent impossibile esse creationem æternam vllius creature: eorū verba citat Camerarius supra, ubi etiam impugnat multas aliorum responsiones.

Sed respondetur breuiter & clare, eos tantum voluisse, creaturas non potuisse esse ab aeterno eo modo, quo à Philosophis quibusdā asseriebatur æternitas earū, & eo modo,